

تأثیر عوامل اقتصادی بر میزان پرخاشگری کودکان دبستانی

مطالعه موردی: مقایسه‌ی نوع و میزان پرخاشگری در دانش آموزان چهار مدرسه دخترانه و پسرانه

واقع در مناطق شهری فقیرنشین و مرفه نشین استان قزوین

متینه ناییبی

دانش آموخته کارشناسی روانشناسی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

خلاصه:

مقدمه: پرخاشگری یک کشش و یا یک گرایش در فرد است که به صورت زدن، کشتن و ویران کردن خود را نشان می‌دهد. امری که فرد به عنوان عکس العمل از خود بروز می‌دهد به گونه‌ای است که مناسب عمل و یا رفتار طرف مقابل نیست. از سال‌های پیش دبستانی هنگامی که کودک شروع به شرکت در تعاملات بیشتری با همسالان می‌کند، پرخاشگری به یک مساله مهم تبدیل می‌شود. علت این مشکل را می‌توان به مجموعه‌ای از متغیرهای زیستی، روانی، خانوادگی و فرهنگی نسبت داد. **هدف:** این مطالعه باهدف تعیین میزان پرخاشگری و عوامل اقتصادی مؤثر بر آن با تأکید بر جامعه کودکان دبستانی استان قزوین شهر قزوین انجام گرفته است. **روش کار:** این پژوهش یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی تحلیلی است که در بین کودکان دبستانی دختر و پسر شهر قزوین در سال ۱۳۹۸ انجام گرفته است. تعداد ۶۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر مقطع ابتدایی (اول تا سوم دبستان، ۷ تا ۹ ساله) به روش نمونه‌گیری تصادفی از چهار مدرسه هدف - دو مدرسه شهریه پرداز و غیرانتفاعی در مرفه‌ترین نواحی شهری و دو مدرسه دیگر دولتی غیر شهریه پرداز در نواحی فقیرنشین شهر قزوین - انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل دو پرسشنامه بود. پرسشنامه سنجش پرخاشگری کودکان که جهت ارزیابی پرخاشگری کلامی - تهاجمی، فیزیکی - تهاجمی، رابطه‌ای و خشم تکانشی کودکان (فرم مربی) توسط معلمان تکمیل گردید و پرسشنامه عوامل اجتماعی اقتصادی مرتبط با پرخاشگری که توسط گردآوردندگان مقاله از طریق اطلاعات حاصله از مصاحبه تلفن با والدین کودکان تکمیل شد. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **نتایج:** میانگین پرخاشگری شاخص کلامی تهاجمی ۱۶.۴۰، فیزیکی تهاجمی ۱۰.۵۸، رابطه‌ای ۹.۹۵، خشم تکانشی ۱۲.۹ و میانگین کل پرخاشگری ۴۶.۳۳ حاصل شد. مطابق با نتایج به دست آمده بین عامل جنسیت، نوع مدرسه (دولتی و غیرانتفاعی) و امکانات رفاهی آن، دهک اقتصادی خانوار، محل زندگی با انواع پرخاشگری ($p < 0,05$) ارتباط معناداری آماری وجود داشت.

بین مؤلفه‌های اقتصادی و نوع غالب پرخاشگری هیچ ارتباط معناداری یافت نشد و طبق نتایج به دست آمده جنسیت عامل تعیین کننده نوع غالب پرخاشگری در کودکان است که در این پژوهش نوع غالب پرخاشگری تمام پسران در هر یک از شاخص‌های اقتصادی اجتماعی از نوع پرخاشگری کلامی، همین شرایط برای دختران نیز صدق می‌کرد و نوع غالب پرخاشگری دختران خشم تکانشی بود. **بحث و نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج حاصل از این مطالعه، به نظر می‌رسد که عوامل اجتماعی اقتصادی، پیش‌بینی کننده مهم پرخاشگری کودکان به حساب آیند. لذا لزوم پیشگیری و هدایت رفتاری کودکان ایجاب می‌کند تا به این عوامل توجه ویژه‌ای شود. **کلیدواژه:** فقر اقتصادی، پرخاشگری، کودکان دبستانی.